

Туристичний збір: сучасні реалії звітності та аудиту

Куришко О.О., к.е.н., старший викладач кафедри бухгалтерського обліку та аудиту ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»

В умовах розбудови інфраструктури України актуалізується розвиток туристичної сфери. Туристична галузь забезпечує не лише створення частини валового національного продукту, зайнятість населення, обслуговування вхідного та вихідного потоку туристів, але й включається як джерело наповнення місцевих бюджетів.

За даними Міністерства фінансів України на 2013 рік заплановано сплату адміністративного збору на рівні 40,4 млн. грн., при цьому туристичний збір, сплачений юридичними особами, заплановано на рівні 31,9 млн. грн., а туристичний збір, сплачений фізичними особами - відповідно 8,5 млн. грн., фактично за 9 місяців 2013 року надійшло 29,2 млн. грн. від туристичного збору, в тому числі від юридичних осіб 22,4 млн. грн., від фізичних осіб - 6,8 млн. грн. [4]

Згідно зі статтею 268 Податкового кодексу, платниками туристичного збору є громадяни України, іноземці, а також особи без громадянства, які перебувають на території адміністративно-територіальної одиниці, на якій діє рішення сільської, селищної та міської ради про встановлення збору, та отримують (споживають) послуги з тимчасового проживання (ночівлі) із зобов'язанням залишити місце перебування в зазначений строк. Підпунктом 268.6.1. пункту 268.1 статті 268 визначено особливості справляння збору, відповідно до якої податкові агенти справляють збір під час надання послуг, пов'язаних з тимчасовим проживанням (ночівлею), і зазначають суму сплаченого збору окремим рядком у рахунку (квитанції) на проживання [2].

Слід зазначити, що особи, які перебувають у службових відрядженнях, не є платниками ту-

ристичного збору. В даному випадку платники туристичного збору виступають податковими агентами, а посадові особи у службовому відрядженні мають пільги зі сплати туристичного збору. З метою підтвердження правомірності надання пільги податковий агент повинен мати копії відповідних документів, що підтверджують належність особи до пільгової категорії. Особи, які не надали відповідних документів, що засвідчують їх належність до пільгової категорії, є платниками туристичного збору на загальних підставах.

Податкові агенти справляють збір під час надання послуг, пов'язаних з тимчасовим проживанням (ночівлею), і зазначають суму сплаченого збору окремим рядком у рахунку (квитанції) на проживання. У зв'язку з цим слід виділити сучасні проблеми адміністрування даного збору з суб'єктів, які включаються до переліку квартирно-посередницьких організацій, які направляють неорганізованих осіб на поселення у будинки (квартири), що належать фізичним особам на праві власності або на праві користування за договором найму. Згідно Закону України «Про туризм» вони належать до складу аналогічних засобів розміщення - підприємств будь-якої організаційно-правової форми власності, що складаються з номерів і надають обмежені готельні послуги, включно з щоденним заправлінням ліжок, прибиранням кімнат та санвузлів, і фактично є податковими агентами з туристичного збору, проте на практиці функціонують або напівлегально, або взагалі не враховують туристичний збір при виставленні рахунку до сплати клієнту [1].

Розмір туристичного збору коливається від 0,5% до 1% від бази оподаткування за рішенням органів місцевої влади. Базою справляння

є вартість усього періоду проживання (ночівлі) в місцях, визначених підпунктом 268.5.1 цієї статті, за вирахуванням податку на додану вартість [2].

Розмір даного збору окремих рядком вказується у рахунку (квитанції) на оплату проживання. Податкові агенти звітують щоквартально протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу і перераховують кошти до місцевого бюджету протягом 10 днів з останнього дня звітування.

Форму податкової декларації з туристичного збору визначено в Наказі Міністерства фінансів України від 21.12.2012 №1402 «Про затвердження форм податкових декларацій збору за місця для паркування транспортних засобів та туристичного збору» [3]. При цьому слід зазначити, що інструкція щодо заповнення податкової декларації з туристичного збору відсутня.

При заповненні податкової декларації з туристичного збору платник збору повинен звернути увагу на наступне:

- заповнення всіх обов'язкових реквізитів на 1 сторінці декларації (порядкового номеру та типу декларації, податкового періоду, за який подається або уточнюється інформація, повного найменування та статусу податкового агента, коду згідно з ЄДРПОУ або податкового номеру, реєстраційного номеру облікової картки платника податків або серії та номеру паспорта, коду виду економічної діяльності (КВЕД), коду організаційно-правової форми господарювання, місцезнаходження (місце проживання) платника, назви органу державної податкової служби, коду органу місцевого самоврядування за основним місцем обліку (реєстрації) в органах державної податкової служби за КОАТУУ, коду органу місцевого самоврядування за неосновним місцем обліку (реєстрації) в органах державної податкової служби (за місцезнаходженням підрозділу) за КОАТУУ);

- друга сторінка декларації з туристичного збору присвячена визначенню бази оподаткування, ставки та розміру туристичного збору, зокрема, нарахована сума збору з початку року деталізується в розрізі об'єктів оподаткування;

суми вказуються у гривнях з копійками; вартість проживання (ночівлі) наводиться за вирахуванням ПДВ; ставка збору визначається у відсотках; сума збору визначається як добуток ставки туристичного збору на вартість проживання (ночівлі); нарахована сума збору за звітний квартал визначається як різниця нарахованої суми збору за попередній звітний період (квартал, півріччя, три квартали) та нарахованої суми збору з початку року; у разі заповнення уточнюючої декларації заповнюються рядки 4-9 з визначенням штрафу та пені, що мають бути сплачені платником туристичного збору; в рядках 10-12 наводяться пояснення (розкриття) окремих результатів фінансово-господарської діяльності, що заповнюється у разі подання уточнюючої декларації, що містить виправлені показники, або у разі уточнення показників раніше поданої податкової декларації у складі звітної або звітної нової декларації за будь-який наступний податковий період, протягом якого такі помилки були самостійно виявлені платником; додаток(и) щодо уточнення податкового зобов'язання за минулий(і) період(и) заповнюється у разі уточнення показників раніше поданої податкової декларації у складі звітної або звітної нової податкової декларації за будь-який наступний податковий (звітний) період, протягом якого такі помилки були самостійно виявлені платником збору; Доповнення до податкової декларації заповнюється і додається відповідно до пункту 46.4 статті 46 глави 2 розділу II Податкового кодексу України; в кінці сторінки платник збору (керівник, головний бухгалтер) вказує дату заповнення, реєстраційний номер облікової картки платника та підписом і печаткою посвідчує достовірність наведених в декларації даних;

- останній розділ декларації заповнюється посадовою особою податкового органу, що приймає декларацію, в ході камеральної перевірки і містить відмітку про внесення даних до електронної бази податкової звітності, записи про наявність або відсутність порушень (помилки);

- додаток до податкової декларації з туристичного збору містить інформацію про Перерахунок податкового зобов'язання туристичного збору. Він складається у разі уточнення податкових зобов'язань за минулий податковий (звітний) період у складі звітної або нової

звітної декларації і подається разом з такою декларацією.

Для виявлення суб'єктів господарювання, що надають послуги з розміщення туристів, перевірки їх фінансово-господарської діяльності та відповідності фактичної господарської діяльності даним фінансової і податкової звітності посадові особи податкового органу можуть провести фактичну податкову перевірку за наявності однієї з підстав: у разі коли за результатами перевірок інших платників податків виявлено факти, які свідчать про можливі порушення платником податків законодавства щодо здійснення платником податків розрахункових операцій, ведення касових операцій, наявності патентів, ліцензій та інших документів, контроль за наявністю яких покладено на контролюючі органи, та виникає необхідність перевірки таких фактів; письмового звернення покупця (споживача), оформленого відповідно до закону, про порушення платником податків установленого порядку проведення розрахункових операцій, касових операцій, патентування або ліцензування; у разі отримання в установленому законодавством порядку інформації про використання праці найманих осіб без належного оформлення трудових відносин та виплати роботодавцями доходів у вигляді заробітної плати без сплати податків до бюджету, а також здійснення фізичною особою підприємницької діяльності без державної реєстрації. Підтвердженням можливої підприємницької діяльності без державної реєстрації в даному випадку буде поширення реклами з вказанням контактних даних суб'єктів.

Законом України «Про аудиторську діяльність» [5] визначено можливість проведення добровільного аудиту готелів та інших суб'єктів розміщення туристів. Проведення аудиторської перевірки нарахування та сплати туристичного збору в місцях розміщення туристів (готелях та інших суб'єктах розміщення) передбачає:

- дослідження взяття на облік готелів та інших суб'єктах розміщення туристів у податковому органі як платників туристичного збору;

- виявлення ставки туристичного збору на окремій адміністративній території;

- вивчення обсягу реалізації туристичних (готельних) послуг з розміщення туристів за базовий звітний податковий період;

- порівняння фактичних даних бухгалтерського обліку та даних податкової декларації з туристичного збору;

- оцінка повноти та своєчасності сплати туристичного збору до місцевого бюджету;

- оцінка правильності та своєчасності звітування з туристичного збору;

- виявлення ризиків порушення готелями та іншими суб'єктами розміщення туристів норм чинного податкового законодавства в частині обліку та звітності з туристичного збору.

Слід зазначити, що сумлінне виконання платниками туристичного збору їх прав та обов'язків в сфері ведення податкового обліку, складання і подання податкової звітності, а також сплати туристичного збору, сприяє поступальному розвитку місцевої туристичної інфраструктури та зростанню туристичного іміджу окремих територій та об'єктів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України «Про туризм» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, № 31, ст.241.
2. Податковий кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112.
3. Наказ Міністерства фінансів України від 21.12.2012 №1402 «Про затвердження форм податкових декларацій збору за місця для паркування транспортних засобів та туристичного збору».
4. Офіційний сайт Державної казначейської служби України // Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>
5. Закон України «Про аудиторську діяльність» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, № 23, ст.243.